

„Hol az a táj szab az életnek teret,
Mit az Isten csak jókedvében teremt”

Válogatás az első tizenhárom MÉTA-túrafüzetből
2003 – 2009

A KÖTETET SZERKESZTETTE:
Molnár Csaba – Molnár Zsolt – Varga Anna

MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót

2010

A Balaton nedvesparti növényzetének változása és a meder benépesülése az aszályos évjáratokban

SZABÓ ISTVÁN

A Balatonra eredetileg jellemző minerogén és organogén szukcesszió mintázatot Kárpáti I. és felesége ismertette, akik később az erősödő antropogén hatásra fellépő ruderalis változásokat is megfogalmazták. Ma már a partvédőművek, zagyterek egyrészt megtörik a parti zóna Felföldytől ismert övezetességét, másrészt ehelyett nem parti sávban, hanem partvonalban gondolkodnak az önkormányzati, igazgatási gyakorlatban.

A vízszint ingadozása a Balaton történelmi, klimatológiai velejárója. A vízszint jelen csökkenését követő növényzeti változások első jele 2001 őszén a máriafürdői parttól 100 m-re kibukkanó dűnesoron megtelepedő *Chenopodium rubrum* volt. A ligeterdő szintben *Salix alba* és *Alnus glutinosa* száradás észlelhető. A bokorfűzes, magassásos és nádas szintben *Solidago* és nitrofrekvens *Urtica dioica* invázió a jellemző. A nádasban helyenként tömeges a *Calystegia sepium* és az *Echinocystis lobata*. A sekély vízben és a parti mocsárban a halobitás erősödésével hozható összefüggésbe a *Bolboschoenus maritimus* általános elterjedése.

Az új homokos, iszapos felszínnek egyéves fajai: *Erigeron annuus*, *Persicaria lapathifolia*, *Echinochloa crus-galli* (*brevi-* et *longiseta*), *Ranunculus scleratus*, *Tripleurospermum inodorum*, *Amaranthus blitoides*, *Amaranthus blitum*, *Chenopodium rubrum*, *Solanum nigrum*, *Datura stramonium*, *Bidens tripartitus*, *Bidens cernuus*, *Scirpus supinus*, *Sonchus asper*, *Sonchus oleraceus*, *Lactuca serriola* (TH is), *Brassica* sp., *Cyperus fuscus*. Többévesek magoncai: *Cirsium* sp., *Solanum dulcamara*, *Eupatorium cannabinum*, *Lycopus europaeus*, *Salix* sp., *Populus* sp., *Phragmites australis*, *Schoenoplectus lacustris*, *Typha latifolia*, *Typha angustifolia*. Kifejlett évelők a több éve vízborítás nélküli mederben: *Rorippa amphibia*, *Epilobium hirsutum*, *Rumex maritimus*, *Rumex conglomeratus*, *Alopecurus aequalis*, *Agrostis stolonifera*, *Bolboschoenus maritimus*, *Juncus tenuis*, *Alisma plantago-aquatica*, *Mentha aquatica*, *Plantago major*, *Pulicaria dysenterica*, *Solidago canadensis*, továbbá a felsorolt juvenilis alakok a *Salix* és a *Populus* kivételével. A hínárnövényzetből a *Myriophyllum spicatum* f. *nana semiterrestris* gyakori. A nádas (*Phragmites australis*) pusztulása és előretörése egyaránt megfigyelhető.